

מגילת רות בבחינות הבגרות בתנ"ך - שאלון 1262

שאלות בגרות ותשובות לפי פרקי המגילה, עם מועד הבחינה והסימוכין

הסבר קצר ומקרא

שאלון 1262 הוא שאלון בתנ"ך (2 יחידות לימוד, 30% מהציון). פרק ראשון בו עוסק בסיפורי ראשית העולם. מגילת רות מופיעה בפרק שני, "נושאי הבחירה" (20 נקודות), בשאלה 3 "על אהבה וחסד". הנבחן בוחר בין שאלה 3 לשאלה 4 ("בין שאול לדוד").

המסמך מכסה את מועדי 1262 מחורף תשפ"א (2021) עד קיץ תשפ"ו (2026), כולל מועדי חורף מאוחר ונבצרים, ומביא כל מועד שבו הופיעה שאלה על מגילת רות. כל שאלה מובאת במלואה עם כל סעיפיה, ואחריה התשובות לכל הסעיפים.

שאלה שהופיעה באותו נוסח במועדים שונים מובאת פעם אחת, עם רשימת המועדים. שאלה שעוסקת ביותר מפרק אחד מופיעה בכל פרק רלוונטי.

מקרא: טקסט רגיל = תשובה מתוך תשובון שפורסם (יואל גבע). **טקסט באדום = תשובה ללא מקור, שיש לבדוק את מהימנותה.**

סיכום: איפה כל שאלה

פרק	מועדי הבחינה
פרק א'	קיץ תשפ"א 2021; חורף תשפ"ג 2023 וחורף תשפ"ו 2026 (אותה שאלה); קיץ תשפ"ד 2024 (סעיף א')
פרק ב'	קיץ תשפ"ג 2023; קיץ תשפ"ב 2022, קיץ תשפ"ה 2025 וקיץ תשפ"ו 2026 (אותה שאלה, משלי ל"א ורות ב'-ג')
פרק ג'	קיץ תשפ"ב 2022, קיץ תשפ"ה 2025, קיץ תשפ"ו 2026 (משלי ורות); חורף מאוחר תשפ"א 2021; קיץ נבצרים תשפ"א 2021; חורף נבצרים תשפ"ב 2022
פרק ד'	קיץ תשפ"ד 2024 (סעיף ב')

במועדים הבאים של שאלון 1262 לא הופיעה שאלה על מגילת רות (נבדקו טפסי הבחינה): חורף תשפ"א 2021 (מועד ראשון), חורף תשפ"ב 2022 (מועד ראשון), חורף תשפ"ד 2024, חורף תשפ"ה 2025. בהם שאלה 3 עסקה במשלי או בשיר השירים.

פרק א' - נעמי וכלותיה (רות א')

קיץ תשפ"א 2021 - שאלה 3 (רות א', ח'-כ"ב) השאלה

ענה על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קרא רות, פרק א', פסוקים ח'-כ"ב.

א. קרא פסוקים ח'–י"ח.

(1) נעמי מנסה לשכנע את כלותיה להיפרד ממנה ולחזור למואב, אך רות מוסיפה לדבוק בה. הבא מדברי נעמי לכלותיה שתי ראיות המעידות על הנאמנות העזה שלהן כלפי נעמי, והסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

(2) הבא מדברי רות לנעמי דוגמה אחת להצהרת נאמנות אישית של רות לנעמי ודוגמה אחת להצהרת נאמנות שלה לעם של נעמי. הסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים י"ט–כ"ב. בפסוקים אלה בא לידי ביטוי השינוי שחל במצב של נעמי בהווה לעומת מצבה בעבר. הבא ראיה אחת לשינוי זה מתגובת הסובבים וראיה אחת מדברי נעמי. הסבר כל ראיה, ובסס אותה על הכתוב. (8 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"א (יוני 2021)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"א \(יוני 2021\) \(PDF\)](#)

אימות נוסף: [פתרון HighQ \(קיץ 2021, 1262\) - תואם לתשובון גבע](#)

התשובה

סעיף א' (1) - ראיות מדברי נעמי המעידות על נאמנות כלותיה (על התלמיד להביא שתי ראיות ולהסביר):

"יעשה ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי" - נעמי מאחלת לכלותיה שה' ינהיג עימן בחסד, כפי שהן נהגו כלפיה, דבר המעיד על נאמנותן וטיפולן המסור בנעמי.

"...הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש" - מדבריה של נעמי אפשר להניח שהבנות היו מוכנות לחכות שנעמי תלד עוד בנים ולחכות עד שיגדלו לשם ייבומן (גם אם הדבר אינו הגיוני), מה שמעיד על נאמנותן העזה אליה.

סעיף א' (2) - מדברי רות לנעמי:

הצהרת נאמנות אישית: "כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו" - רות מבהירה שאין בכוונתה לעזוב את נעמי והיא תמשיך ללוות אותה באשר תלך. או: "באשר תמותי אמות... כי המות יפריד ביני ובינך" - היא תהיה עימה עד מותה.

הצהרת נאמנות לעם של נעמי: "עמך עמי ואלהיך אלהי" - רות מכריזה על נאמנותה לעמה של נעמי ולאלוהי העם שלה, ומקבלת על עצמה להיות חלק מעמה ולהאמין באלוהיה.

סעיף ב' - השינוי במצבה של נעמי:

מתגובת הסובבים: "ויהי כבואנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי" - נשות העיר לא זיהו אותה בגלל השינוי שחל בה.

מדברי נעמי: "ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא... אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה'" - היא עזבה את בית לחם עם בעל ושני בנים ושב חסרת כל, ללא בעלה ובניה שמתו.

**חורף תשפ"ו 2026 וחורף תשפ"ג 2023 - שאלה 3 (רות א')
השאלה**

ענו על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קראו רות, פרק א'.

א. (1) קראו פסוקים ט"ו-י"ג. יש הטוענים כי נעמי מתייחסת בחמלה אל כלותיה, ואחרים טוענים כי היא מתייחסת אליהן בריחוק. הביאו ראיה לכל אחת מן הטענות, והסבירו אותה. (8 נקודות)

(2) קראו פסוקים א'-ח' ואת המדרש שלפניכם: "ותאמר נעמי לשתיה כלותיה, מפני מה הייתה מחזרת [מחזירה] אותן כדי שלא תתבייש בהן" (מדרש רות זוטא א'). הסבירו כיצד פסוקים א'-ח' יכולים לתמוך בפרשנות זו של המדרש. בססו את תשובתכם על הכתוב. (4 נקודות)

ב. יש הטוענים כי בדברי נעמי בפסוק י"ג באה לידי ביטוי ביקורת כלפי אלוהים.

(1) הסבירו כיצד אפשר לבסס טענה זו על הפסוק. (5 נקודות)

(2) לדעתכם, האם הכתוב בפסוקים כ'-כ"א תומך בטענה זו או סותר אותה? נמקו את תשובתכם. (3 נקודות)

השאלה זהה בשני המועדים (בחורף 2023 סדר המילים בסעיף ב(2) שונה במעט, בלי שינוי בתוכן).

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, חורף תשפ"ו (ינואר 2026)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, חורף תשפ"ו \(ינואר 2026\) \(PDF\)](#)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, חורף תשפ"ג (ינואר 2023)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, חורף תשפ"ג \(ינואר 2023\) \(PDF\)](#)

התשובה - חורף תשפ"ו 2026

סעיף א' (1):

נעמי מתייחסת בחמלה אל כלותיה, לראיה: "יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה" - נעמי מברכת ומייחלת שכלותיה ימצאו בעלים חדשים וחיי מנוחה. או: "כי אמרתי יש לי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים הלהן תשברנה עד אשר יגדלו..." - נעמי מסבירה שאין ביכולתה לספק להן בנים נוספים לייבום, ומנסה להבהיר שעדיף להן לפתוח בחיים חדשים.

נעמי מתייחסת בריחוק אל כלותיה, לראיה: "ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים" - אין לה עוד מה לתת להן, ולכן אין טעם שילכו איתה. או: "כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה'" - מצבה רע משלהן, והיא מבדילה עצמה מהן ומכאבן.

סעיף א' (2):

על פי המדרש נעמי ביקשה מכלותיה לחזור לבית אימן ולא להמשיך איתה לבית לחם, כדי שלא תתבייש בהן. מדובר בכלות מואביות, מוצאן זר ואסור לנישואין לבני ישראל, וכנראה נעמי לא רצתה שידעו בבית לחם על נישואי בניה לנוכריות. לביסוס: "וישאו להן נשים מאביות".

סעיף ב' (1):

בדברי נעמי בפסוק י"ג באה לידי ביטוי ביקורת כלפי אלוהים - נעמי טוענת שמצבה הרע הוא מעם ה' המעניש אותה. לביסוס: "כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה'".

סעיף ב' (2):

הכתוב בפסוקים כ"כ"א תומך בטענה. בדברי נעמי לנשות בית לחם היא טוענת שמצבה המר הוא בגלל ה', שלקח ממנה את בעלה ושני בניה: ה' העניש אותה והרע את מצבה.

התשובה - חורף תשפ"ג 2023

סעיף א' (1):

נעמי מתייחסת בחמלה: היא מכנה אותן "בנותי" - קרבה ודאגה; מאחלת שימצאו מנוחה: "יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה"; מסבירה שאין טעם שימשיכו איתה כי אין לה עוד בנים להשיא להן: "למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים".

נעמי מתייחסת בריחוק: "שבנה בנתי למה תלכנה עמי" - מבקשת שישבו לביתן; טוענת שהיא סובלת יותר מהן: "כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה'"; השימוש בשורש ש.ו.ב ("שבנה") מעיד שמוצאה שונה משלהן, ויש בכך ריחוק. (תיתכנה תשובות נוספות).

סעיף א' (2): על פי המדרש נעמי ביקשה מכלותיה לחזור לבית אימן כדי שלא ישבו איתה ליהודה, מאחר שהתביישה בהן. לפי פסוקים א'-ח' כלותיה היו נוכריות ("נשים מאביות"), ולכן התביישה בהן ולא רצתה להציגן לפני אנשי עירה.

סעיף ב' (1): "...כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה'" - נעמי אומרת שהיא אומללה יותר מהן ותולה את סבלה בה: "לדבריה ה' הוא הפועל בה".

סעיף ב' (2): לדעתי הכתוב בפסוקים כ"כ"א תומך בטענה. נעמי אומרת: "כי המר שדי לי מאד" - ה' מירר את חייה; "אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה'" - עזבה מלאה, עם בעל וילדים, וה' גרם לכך שחזרה ריקה; "וה' ענה בי ושדי הרע לי" - סבלה הוא מעם ה'.

קיץ תשפ"ד 2024 - שאלה 3 (רות א' וד') - סעיף א' על פרק א' השאלה

ענו על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קראו רות, פרק א' ופרק ד'.

א. קראו פרק א', פסוקים ט"ז-י"ז.

(1) לרות יש מחויבות עמוקה כלפי נעמי בתחום האישי, בתחום הלאומי ובתחום הדתי. בחרו בשניים מן התחומים האלה. בנוגע לכל אחד מהם, הביאו ראיה המעידה על המחויבות העמוקה של רות כלפי נעמי. הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)

(2) קראו פסוקים י"ח-כ"א. יש הטוענים שבפסוקים אלה באה לידי ביטוי התנהגות אנוכית של נעמי. הביאו שתי ראיות לביסוס טענה זו, והסבירו אותן. (4 נקודות)

ב. קראו פרק ד', פסוקים ט"ז-י"ז.

(1) ספר רות נפתח במילים "ויהי בימי שפט השופטים". בפרק ד', פסוקים ט"ז-י"ג מתואר אירוע בעל אופי משפטי. הביאו שתי דוגמאות מן הכתוב לביסוס קביעה זו, והסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(2) בפסוקים י"א-י"ז מסופר כי העם והזקנים, ה' וכן נשות העיר קיבלו בעין יפה את הנישואים של בועז ורות. בחרו בשניים מן הגורמים האלה (המסומנים בקו). בנוגע לכל אחד מהם, הביאו ראיה המעידה שהנישואים התקבלו בעין יפה. הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"ד (יוני 2024)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"ד \(יוני 2024\) \(PDF\)](#)

התשובה

סעיף א' (1) - ראייה למחויבות העמוקה של רות (על התלמיד לבחור בשניים):

בתחום האישי: "ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריו..." - רות מתעקשת לדבוק בנעמי ולא לעזוב אותה מתוך דאגה אליה. או: "כי אל אשר תלכי אלך" / "ובאשר תליני אלין" / "באשר תמותי אמות ושם אקבר".

בתחום הלאומי: "עמך עמי" - רות נכונה להצטרף אל בני עמה של נעמי מתוך מחויבותה אליה.

בתחום הדתי: "ואלהיך אלהי" - רות מקבלת עליה את האמונה באלוהיה של נעמי.

סעיף א' (2) - התנהגות אנוכית של נעמי (שתי ראיות):

"ותרא כי מתאמצת היא ללכת איתה ותחדל לדבר אליה" - רות הייתה צריכה לשכנע את נעמי שתתיר לה להצטרף אליה, בזמן שמטרתה של רות הייתה לדאוג לנעמי.

"ותחדל לדבר אליה" - נעמי מפסיקה לדבר עם רות, כאילו מתעלמת מנוכחותה.

"אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה" - נעמי נוהגת באנוכיות ומתעלמת מנוכחותה של רות שהתלוותה אליה ממזאב; היא משיבה לנשות בית לחם שהיא שבה לבדה, בזמן שרות לצידה.

סעיף ב' (על פרק ד') - ראו בפרק ד'.

פרק ב' - רות בשדה בעז (רות ב')

קיץ תשפ"ג 2023 - שאלה 3 (רות ב') השאלה

ענו על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קראו רות, פרק ב'.

א. המילה המנחה "שדה" חוזרת בפרק פעמים רבות.

(1) הביאו מפרק ב' ראייה אחת להיות השדה מקור למזון ושתי ראיות להיות השדה מקור לסכנה, והסבירו כל אחת מן הראיות. (8 נקודות)

(2) קראו גם את הבית שלפניכם מתוך השיר "האומנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחסד" מאת לאה גולדברג (ימים לבנים, מבחר שירים). יש הטוענים כי הדמות המתוארת בבית זה מרגישה בודדה. על פי רות, פרק ב', האם לדעתכם גם רות בודדה? נמקו את תשובתכם, ובססו אותה על הכתוב. (4 נקודות)
[בטופס המקורי מופיע הבית מן השיר; ראו קובץ השאלון בקישור.]

ב. בפרק זה רות מכונה בכמה כינויים. ציינו והסבירו שני כינויים המדגישים את הזרות שלה ושני כינויים המעידים על השייכות שלה. (8 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"ג (יוני 2023)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"ג \(יוני 2023\) \(PDF\)](#)

התשובה

סעיף א' (1):

השדה מקור למזון (ראיה אחת): "אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים" - רות יוצאת ללקט שיבולים אחרי הקוצרים כדי לכלכל את עצמה ואת נעמי. או: "ותלקט בשדה עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי כאיפה שעורים".

השדה מקור לסכנה (שתי ראיות): "אל תלכי ללקט בשדה אחר" - בעז מבקש מרות שלא תלך לשדה אחר, כדי להגן עליה. "הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך" - בעז צריך לצוות על הקוצרים שלא יטרידו את רות. "ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר" - נעמי מורה לה ללקט רק בשדהו של בעז.

סעיף א' (2): תתקבל כל תשובה מנומקת היטב. לדוגמה: רות אינה בודדה - היא חיה יחד עם חמותה נעמי ("ותשב את חמותה"). או: בעז דואג לרות, לכלכלתה ולביטחונה: "הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר... הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך".

סעיף ב' - כינויים המעידים על זרות (שניים):

בפי המספר רות מכונה "רות המואביה" (פס' ב') - מבטא זרות, ומדגיש שעל אף מוצאה הזר היא יוצאת לשדות כדי לכלכל את עצמה ואת חמותה.

בעז מכנה אותה בפעם הראשונה "הנערה הזאת" (פס' ה') - היא זרה עבורו ואין לו יחס מיוחד אליה.

בפי הנער המשגיח על הקוצרים - "נערה מואביה" (פס' ו') - עבורו היא נערה זרה שעל פי החוק היא גרה ולכן מותר ללקט בשדה.

כינויים המעידים על שייכות (שניים):

נעמי מכנה אותה "בתי" (פס' ב') - יחס אימהי ואוהב.

בעז מכנה אותה "בתי" (פס' ח') - כינוי חיבה המבטא את אהדתו אליה.

קיץ תשפ"ב 2022, קיץ תשפ"ה 2025, קיץ תשפ"ו 2026 - שאלה 3 (משלי ל"א + רות ב'-ג') השאלה

ענו על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קראו משלי, פרק ל"א, פסוקים י'-ל"א.

א. (1) ציינו שלושה תחומי עיסוק שונים של אשת החיל. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) "שקר החן והבל היופי אישה יראת ה' היא תתהלל" (פסוק ל'). מדוע בחר הכותב להזכיר קביעה זו לקראת סוף מזמור ההלל לאשת החיל? נמקו את דבריכם. (6 נקודות)

ב. קראו גם רות, פרק ב', פסוקים ה'-י"א ופרק ג', פסוקים ו'-י"א.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו מדוע בעז מכנה את רות "אשת חיל". (5 נקודות)

(2) אחת מן התכונות של אשת החיל במשלי היא חוכמתה. הביאו מן הקטעים ברות דוגמה אחת לחוכמתה של רות, והסבירו את הדוגמה. (5 נקודות)

השאלה הופיעה באותו נוסח בשלושת המועדים.

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"ב (יוני 2022)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"ב \(יוני 2022\) \(PDF\)](#)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"ה (יוני 2025)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"ה \(יוני 2025\) \(PDF\)](#)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"ו (יוני 2026)): [קובץ PDF \(אתר יואל גבע\)](#)

מקור התשובה: [תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"ו \(יוני 2026\) \(PDF\)](#)

התשובה - קיץ תשפ"ב 2022

סעיף א' (1) - תחומי עיסוק (שלושה, עם ביסוס): אריגה: "דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה" / "ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך". מסחר: "זממה שדה ותקחהו" / "טעמה כי טוב סחרה" / "סדין עשתה ותמכר וחגור נתנה לכנעני". חקלאות: "מפרי כפיה נטעה כרם". דאגה לבני ביתה: "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה" / "צופיה הליכות ביתה". עשיית חסד: "כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון". (תיתכנה דוגמאות נוספות).

סעיף א' (2): הכותב בחר להזכיר קביעה זו לקראת סוף המזמור כדי להדגיש שהערכת האישה על פי יופיה בלבד לא תביא אושר לבעלה. היופי הנפשי הוא החשוב והמשמעותי, כי היופי החיצוני זמני ובר חלוף.

סעיף ב' (1): לפי רות ב', ה'י"א - בעז שומע מנערו על חריצותה של רות, המלקטת מבוקר עד ערב, ועל החסד שעשתה למען חמותה נעמי, שהייתה נכונה לעזוב את עמה וארצה כדי לדאוג לה. לפי רות ג', ו'י"א - רות התעקשה לדבוק במשפחת בעלה ולדאוג לגאולתה/לייבומה על ידי קרוב למשפחת אלימלך, להמשכיות שם בעלה המת.

סעיף ב' (2): דוגמה לחוכמתה של רות - נעמי הורתה לרות לרדת בלילה אל הגורן ולהישכב למרגלותיו של בעז בחשאי, והוא כבר יגיד לה מה לעשות. כשבעז התעורר בבהלה ושאל מי היא, רות גילתה לו בחוכמתה את רצונה ולא רק את שמה: "אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה" - היא הבינה שעליה לפעול בצורה גלויה וברורה לשם גאולתה.

התשובה - קיץ תשפ"ה 2025

סעיף א' (1) - תחומי עיסוק (שלושה, עם ציטוט): חקלאות: "מפרי כפיה נטעה כרם" (פס' ט"ז) - נוטעת בעצמה כרם. טקסטיל ומלאכת ידיים: "ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך" (ו"ט) / "דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה" - טוויה ותפירה. ניהול משק הבית: "צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל" (פס' כ"ז) - מנהלת ומובילה את ביתה במסירות. (ייתכנו ציטוטים נוספים).

סעיף א' (2): לאורך המזמור מתוארים כישרונותיה, חריצותה, תבונתה ודאגתה של האישה למשפחתה ולחברה. בפסוק הסיום מובאת התובנה שלא החן ולא היופי הם העיקר אלא יראת ה' - האמונה, הערכים והאחריות המוסרית.

סעיף ב' (1): בעז מכנה את רות אשת חיל מכיוון שהיא חרוצה, טובה, נבונה, אמיצה וחזקה. בפרק ב' רות מגלה דאגה לחמותה והולכת ללקט שיבולים בשדה, ובפרק ג' רות מבקשת מבעז שיהיה הגואל שלה, וכך היא דואגת לקיום חוק הייבום.

סעיף ב' (2): חוכמתה של רות - רות עושה כמצוות נעמי והולכת בלילה אל הגורן אל בעז, אך מיוזמתה ומחוכמתה עונה לו שברצונה שיגאל אותה וינשא לה. רות מראה שהיא מכירה את חוק הייבום ורוצה לקיים אותו.

התשובה - קיץ תשפ"ו 2026

סעיף א' (1) - שלושה תחומי עיסוק של אשת החיל: מסחר - "היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה". מלאכת יד - "דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה". חקלאות - "מפרי כפיה נטעה כרם". אריגה - "ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך".

סעיף א' (2): הכותב בחר להזכיר קביעה זו לקראת סוף המזמור מכיוון שאין זה העיקר אצל האישה. אישה ראויה לתשבחות והלל על היותה יראת שמיים ולא בשל המראה החיצוני שלה.

סעיף ב' (1): בעז מכנה את רות "אשת חיל" לא רק בשל תכונה בודדת, אלא כסיכום של רצף מעשים והתנהגות מופתית. לפי פרק ב' - בגלל דאגתה לחמותה נעמי וחריצותה הרבה (לקט בשדה). בעז מתפעל מכך שעזבה את כל המוכר לה והלכה אל עם שלא הכירה, רק כדי לתמוך בנעמי.

סעיף ב' (2): על פי רות ב' - לאחר שבעז מאפשר לה להמשיך ללקט בשדהו, רות מודה לו ומשתחוה בפניו; היא מבינה את מעמדה הנמוך ואת מעמדו של בעז ולכן פועלת בחוכמה ובנימוס. על פי רות ג' - כשבעז מתעורר בגורן ורואה אותה למרגלותיו היא עונה: "אנוכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה". רות כאישה לא יכלה "לדרוש" נישואין מאיש מכובד ועשיר כמו בעז, ובחוכמתה יצרה מצב שבו היא מציעה את עצמה אך מנסחת זאת כך שבעז ינהג כגבר אצילי ומגן וירגיש שהוא עושה מעשה חסד גדול.

פרק ג' - רות בגורן (רות ג')

קיץ תשפ"ב 2022, קיץ תשפ"ה 2025, קיץ תשפ"ו 2026 - שאלה 3 (משלי ל"א + רות ב'-ג')

אותה שאלה כמו בפרק ב'. השאלה המלאה, כל התשובות והמקורות מופיעים שם. סעיף ב' עוסק בגורן (רות ג', ו'-י"א):

ענו על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קראו משלי, פרק ל"א, פסוקים י'-ל"א.

ב. קראו גם רות, פרק ב', פסוקים ה'-י"א ופרק ג', פסוקים ו'-י"א.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו מדוע בעז מכנה את רות "אשת חיל". (5 נקודות)

(2) אחת מן התכונות של אשת החיל במשלי היא חוכמתה. הביאו מן הקטעים ברות דוגמה אחת לחוכמתה של רות, והסבירו את הדוגמה. (5 נקודות)

התשובה לסעיף ב' - לפי תשובון קיץ תשפ"ה 2025 ותשובון קיץ תשפ"ב 2022 (בפרק ב'). המקורות כמפורט בפרק ב'.

סעיף ב' (1): בעז מכנה את רות אשת חיל מכיוון שהיא חרוצה, טובה, נבונה, אמיצה וחזקה. בפרק ב' רות מגלה דאגה לחמותה והולכת ללקט שיבולים בשדה, ובפרק ג' רות מבקשת מבעז שיהיה הגואל שלה, וכך היא דואגת לקיום חוק הייבום.

סעיף ב' (2): חוכמתה של רות - רות עושה כמצוות נעמי והולכת בלילה אל הגורן אל בעז, אך מיוזמתה ומחוכמתה עונה לו שברצונה שיגאל אותה וינשא לה. רות מראה שהיא מכירה את חוק הייבום ורוצה לקיים אותו.

חורף מאוחר תשפ"א 2021 - שאלה 3 (רות ג', א'-י"ג) **השאלה**

ענה על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קרא רות, פרק ג', פסוקים א'-י"ג.

א. (1) מה הייתה המטרה שנעמי פעלה להשיג? בסס את דבריך על דברי נעמי לרות ועל דברי רות לבעז בקטע שלפניך. (4 נקודות)

(2) הסבר מה היו דרכי הפעולה החסויות של נעמי, וכיצד הפעילה אנשים אחרים כדי להשיג את מטרתה. בסס את דבריך על הכתוב. (10 נקודות)

ב. יש הטוענים שאחת מן המטרות של כתיבת מגילת רות הייתה להוכיח שאף על פי שרות הייתה נוכרייה, היא הייתה ראויה למלא את הייעוד ההיסטורי שלה. הבא מן הקטע שלפניך שתי ראיות המבססות טענה זו, והסבר כל אחת מהן. (6 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, חורף מאוחר תשפ"א (2021)): קובץ PDF (אתר נמרוד)

התשובה

יש לבדוק את מהימנות התשובה - לא נמצא תשובון באתרי הפתרונות שנבדקו (יואל גבע, HighQ, נמרוד, אנקורי, קידום). התשובה להלן הצעה שנכתבה על סמך נוסח מגילת רות בלבד (ספריא).

סעיף א' (1): מטרת נעמי - להשיג לרות "מנוח", כלומר בית ובעל: "בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך" (ג', א). בפועל - שבעז יגאל את רות (ייבום), כפי שעולה מדברי רות לבעז: "ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה" (ג', ט).

סעיף א' (2): דרכי הפעולה החסויות - נעמי מורה לרות לרחוץ, לסוך ולהחליף שמלות, לרדת לגורן ו"אל תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות" (ג', ג), כלומר לא להתגלות עד שבעז ייטיב לבן; להשתכב ליד מרגלותיו ו"הוא יגיד לך את אשר תעשין" (ג', ד) - נעמי מעבירה את ההחלטה לבעז בלי לבקש ממנו בגלוי. נעמי מפעילה את רות ("ותעש ככל אשר צוה חמותה", ג', ו') ואת בעז, שנקרא לפעול כגואל בגורן בלי שידע שנעמי עומדת מאחורי המהלך.

סעיף ב': שתי ראיות שרות הנוכרייה ראויה לייעודה ההיסטורי: (1) בעז מברך אותה: "ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון" (ג', י) - החסד שלה כלפי משפחת אלימלך ראוי לברכה. (2) "כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את" (ג', י"א) - כל העיר מכירה בכך שהיא ראויה, למרות היותה מואביה.

נוסח מגילת רות שעליו התבססה ההצעה: ספריא, רות ג

קיץ נבצרים תשפ"א 2021 - שאלה 3 (רות ג', א'-י"ד) **השאלה**

ענה על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קרא רות, פרק ג', פסוקים א'-י"ד.

א. רות לא צייתה לכל ההנחיות של נעמי, ובכך נהגה בתעוזה רבה. הסבר טענה זו ובסס אותה על הכתוב. (8 נקודות)

ב. בירידה של רות אל הגורן היה סיכון רב. הבא מפסוקים ז'-י"ד שתי דוגמאות המלמדות על הסיכון שבהתנהגות של רות, והסבר כל אחת מהן. (12 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ נבצרים תשפ"א (2021)): [קובץ PDF \(אתר נמרוד\)](#)

התשובה

יש לבדוק את מהימנות התשובה - לא נמצא תשובון באתרי הפתרונות שנבדקו (יואל גבע, HighQ, נמרוד, אנקורי, קידום). התשובה להלן הצעה שנכתבה על סמך נוסח מגילת רות בלבד (ספריא).

סעיף א': נעמי הנחתה את רות: "והוא יגיד לך את אשר תעשין" (ג', ד) - כלומר לשכב ולהמתין שבעז יורה לה. רות, ביוזמתה, לא שותקת: כשבעז שואל "מי את" היא עונה "אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה" (ג', ט) - מבקשת בגלוי שיגאל אותה. בכך חרגה מההנחיות ופעלה בתעוזה.

סעיף ב': שתי דוגמאות לסיכון: (1) ירידה בלילה לגורן ושכיבה ליד גבר שאכל ושתה ו"יטב לבו" (ג', ז): "ותבוא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב" - סכנה לפגיעה בשמה ובגופה. (2) "ותקם בטרם יכיר איש את רעהו" (י"ד), ובעז: "אל יודע כי באה האשה הגרן" - חשש שיראו אותה ויפגע שמה. (אפשר גם: הסיכון שבעז יסרב - "ויחרד האיש וילפת" (ח'), "יש גאל קרוב ממני" (י"ב)).

נוסח מגילת רות שעליו התבססה ההצעה: [ספריא, רות ג](#)

חורף נבצרים תשפ"ב 2022 - שאלה 3 (רות ג', ו'-י"ח) השאלה

ענה על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קרא רות, פרק ג', פסוקים ו'-י"ח.

א. אפשר לומר שבדרך הפעולה של רות, בניסיון להתקרב לבעז, בא לידי ביטוי חשש מפני "מראית עין" (חשש שהתנהגותה תיראה לא ראויה בעיני אחרים). ציין והסבר שתי פעולות שרות עושה כדי להימנע מ"מראית עין". (12 נקודות)

ב. על פי המסופר בקטע שלפניך, יש הטוענים כי נעמי פעלה למען טובתה האישית, ויש הטוענים כי היא פעלה למען טובתה של רות. האם לדעתך פעלה נעמי למען טובתה של רות או למען טובתה האישית? הסבר את תשובתך. (8 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, חורף נבצרים תשפ"ב (2022)): [קובץ PDF \(אתר נמרוד\)](#)

התשובה

יש לבדוק את מהימנות התשובה - לא נמצא תשובון באתרי הפתרונות שנבדקו (יואל גבע, HighQ, נמרוד, אנקורי, קידום). התשובה להלן הצעה שנכתבה על סמך נוסח מגילת רות בלבד (ספריא).

סעיף א': שתי פעולות למניעת "מראית עין": (1) "ותבוא בלט" (ג', ז') - רות באה בחשאי, בלילה, ולא בגלוי. (2) "ותקם בטרם יכיר איש את רעהו" (י"ד) - עוזבת את הגורן לפני שאפשר לזהות אותה, ובעז מוסיף: "אל יודע כי באה האשה הגרן". (אפשר גם: היא שוכבת "מרגלותיו" ולא לצדו.)

סעיף ב': לדעתי נעמי פעלה בעיקר למען טובת רות: "בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך" (ג', א) ו"שבי בתי עד אשר תדעין איך יפול דבר" (י"ח). עם זאת, גם לנעמי יש תועלת אישית מנישואי רות לגואל - הצלת נחלת אלימלך ושם משפחתה, ועזרה בכלכלתה: בעז שולח לה שש שעורים - "אל תבואי ריקם אל חמותך" (י"ז). (תתקבל כל תשובה מנומקת.)

נוסח מגילת רות שעליו התבססה ההצעה: ספריא, רות ג

פרק ד' - הגאולה והנישואין (רות ד')

קיץ תשפ"ד 2024 - שאלה 3 (רות א' וד') - סעיף ב' על פרק ד' השאלה

ענו על אחת מן השאלות 3-4. על אהבה וחסד - שאלה 3 (20 נקודות)

קראו רות, פרק א' ופרק ד'.

א. קראו פרק א', פסוקים ט"ז-י"ז.

(1) לרות יש מחויבות עמוקה כלפי נעמי בתחום האישי, בתחום הלאומי ובתחום הדתי. בחרו בשניים מן התחומים האלה. בנוגע לכל אחד מהם, הביאו ראיה המעידה על המחויבות העמוקה של רות כלפי נעמי. הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)

(2) קראו פסוקים י"ח-כ"א. יש הטוענים שבפסוקים אלה באה לידי ביטוי התנהגות אנוכית של נעמי. הביאו שתי ראיות לביסוס טענה זו, והסבירו אותן. (4 נקודות)

ב. קראו פרק ד', פסוקים ט"ז-י"ז.

(1) ספר רות נפתח במילים "ויהי בימי שפט השופטים". בפרק ד', פסוקים ט"ז-י"ג מתואר אירוע בעל אופי משפטי. הביאו שתי דוגמאות מן הכתוב לביסוס קביעה זו, והסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(2) בפסוקים י"א-י"ז מסופר כי העם והזקנים, ה' וכן נשות העיר קיבלו בעין יפה את הנישואים של בועז ורות. בחרו בשניים מן הגורמים האלה (המסומנים בקו). בנוגע לכל אחד מהם, הביאו ראיה המעידה שהנישואים התקבלו בעין יפה. הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

מקור השאלה (טופס בחינה 1262, קיץ תשפ"ד (יוני 2024)): קובץ PDF (אתר יואל גבע)

מקור התשובה: תשובון יואל גבע, קיץ תשפ"ד (יוני 2024) (PDF)

התשובה

סעיף ב' (1) - אירוע בעל אופי משפטי (שתי ראיות):

"ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם" / "עדים אתם היום" - יש עדים לאירוע, כפי שנהוג במשפט.

"...כי קניתי היום את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי וגם את רות המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו..." - בעז מפרט את גאולתו כפי שנהוג במסמך משפטי.

"ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים" - כל הנוכחים מאשרים את עדותם לאירוע, כנהוג בהליך משפטי.

סעיף ב' (2) - הנישואים התקבלו בעין יפה (על התלמיד לבחור בשניים מהגורמים):

העם והזקנים: "ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים" - מאשרים את גאולת רות על ידי בעז. או: "יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה..." / "ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם" / "ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה..." - מברכים ומשווים את נישואיהם לנישואי אמהות האומה.

ה': "ויתן ה' לה הריון ותלד בן" - ה' רואה את הנישואים בעין יפה ומעניק להם הריון וילד.

נשות העיר: "ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל היום... כי כלתך אשר אהבתך ילדתו והיא טובה לך משבעה בנים" - מברכות את נעמי ואת נישואי בעז הגואל לרות. (תיתכנה ראיות נוספות).

מקורות ושקיפות

טפסי הבחינה הם טפסי משרד החינוך כפי שהם מתארכים באתרי יואל גבע ונמרוד (אתרים פרטיים). הקבצים נקראו ישירות. לא אותר עותק באתר רשמי של המשרד, ולכן הסימוכין הם לעותקים אלה.

התשובות לשמונה מועדים (קיץ 2021, קיץ 2022, חורף 2023, קיץ 2023, קיץ 2024, קיץ 2025, חורף 2026, קיץ 2026) לקוחות מתשובוני יואל גבע, שבהם צוין שתיתכנה תשובות נוספות. לקיץ 2021 נבדקה התאמה גם מול פתרון HighQ.

אתר נמרוד: נמצאו טפסי בחינה לכל המועדים (כולל חורף מאוחר ונבצרים) ללא תשובונים. אתר HighQ: נבדק פתרון קיץ 2021. אתר קידום: עמוד פתרונות לקיץ 2026 נמצא ולא נבדק פרט לפרט. אתר אנקורי: קיימים שם פתרונות בקבצים ובווידאו, לא נבדקו.

שלושה מועדים (חורף מאוחר תשפ"א, קיץ נבצרים תשפ"א, חורף נבצרים תשפ"ב) נמצאו רק כטפסי שאלות ללא תשובון. התשובות להם באדום והן הצעה בלבד.

מועדי חורף 2021 ו-2022 הראשונים, חורף 2024 וחורף 2025: אין בהם שאלה על רות.

אינדקס מכון הרטמן, פרק א': heb.hartman.org.il/bagrut-questions-ruth-1

אינדקס מכון הרטמן, פרק ב': heb.hartman.org.il/bagrut-questions-ruth-2

אינדקס מכון הרטמן, פרק ד': heb.hartman.org.il/bagrut-questions-ruth-4

יואל גבע - תשובונים לתנ"ך: geva.co.il/bagrut_solution/bible

נמרוד - בגרויות בתנ"ך: nimrodplus.co.il/page92.html

HighQ - פתרונות בגרות בתנ"ך: high-q.co.il

קידום - פתרון בגרויות בתנ"ך: kidum.com